

Vallomás orgonista-hivatásomról 12 pontban*

Nem elveket szeretnék kijelenteni, hanem saját tapasztalatomat szeretném elmondani. Többszörösen ideális helyzetben vagyok, ezt tudom. De ha oly sokszor el tudjuk mondani panaszunkat egymásnak, akkor most szabad legyen elmondanom örömet is. Orgonistaságom örömeit így foglalhatom össze:

1. Egy rangos, központi helyen vagyok orgonista, jó akusztikájú templomban.
2. A gyülekezet hagyományába beletartozik a zenei szolgálat megbecsülése és elfogadása. Elődöm, Zalánfy Aladár 1922 óta szolgált egyfolytában 1959-ig és még régebbi a Lutheránia szolgálata (1904).
3. Evangelikus egyházzenesz vagyok, amiért
 - a.) az orgona szolgálata nincs elnémitva, vagy nem extra muros —nem a falakon kívüli—, vagyis nem akkor kezdődik az istentisztelet, amikor az orgona elhallgat, hanem amikor megszólal.
 - b.) Rendelkezésemre áll egy olyan irodalom, amely szorosan kapcsolódik az ott énekelt dallamanyaggal —értem alatta a korálelőjátékok ezernyi darabját, szinte a bőség zavarában élek— nem kell idegen zenedarabokat mint alkalmi háttér- vagy kitöltő zenét játszanom.
 - c.) Házi zeneszerzőnk Bach és néhány elődje: Scheidt, Buxtehude és Pachelbel; szellemi utódja: Mendelssohn, Brahms, Reger és Distler.
4. Orgonajátékom sem a gyülekezeti énekkel, sem a kórusmuzsikával nincs elentétben. Ha nem is egy stílus, ami hangzik egy-egy istentiszteleten, de összhangban van, vagy összhangban lehet egymással.
5. Egy-egy istentiszteletnek —nem csak nagyünnepinek— megvan, meg lehet a maga karaktere és szellemi egysége: a vasárnap jellege az igékkel, a korálokkal, a hozzátartozó motettákkal és zenékkal. Ez persze nem mindig sikerül, de gyakran előfordul, örömünkre.
6. Egy istentisztelet alkalmával ötször is van alkalmam szolgálni: preludium és főének előtti korálelőjáték (presbiteri engedély szerint nyolc perc összidővel), interludium, úrvacsora alatt (ez olykor negyedórás is lehet, így egy partita is elhangozhat alatta) és postludium.
7. Van egy olyan orgonám, amivel száz százalékosan meg vagyok elégedve. Nem kell több, nagyobb. Örülnék, ha kifürkészhetném a negyvennégy regiszter összes lehetőségét. Nem az orgonán múlik, ha nem tudom kifejezni szándékom szerint magamat. Ezzel az orgonával élek együtt, ez nőtt hozzám. Ebben gondolkodom. Ez lehetett a mindenkori koordinátám. Hűségés jószág.
8. Az énekkar, amellyel hétköznapokon együtt próbálok, vasárnapokon és ünnepeken pedig együtt muzsikálok: emberi közeg. A művek a legpompásabb zeneművek. Nemcsak instrument van a közelemben.

* Elhangzott a MET III. kongresszusán, 1997. március 15-én.

9. Orgonámnál még nagyobb örömöm a jól éneklő gyülekezet. Egy tempóban, egy ritmusban éneklünk. Együtt veszünk levegőt. Egy gondolatkörben mozgunk, egyet hiszünk, együtt imádkozunk. A jól éneklő gyülekezet hangja az orgonám legszebb regisztere. Ha már egység van a gyülekezetben egy-egy korál versei során, elég a nagy gyülekezetet két fuvolával kísérem. Ilyenkor vagyok legboldogabb, mikor háttérbe léphetek. A gyülekezet hálás a segítő, szolgáló kíséretért, ezért elviseli olykor egy-egy új, nehéz ének megtanítását.

10. A gyülekezet érti zenei nyelvemet, hogy miért szól most a trombita vagy miért sötét az orgona hangszíne, vagy miért csilingel a cimbalom. Figyelik játékomat. Megköszönik személyesen, ha egy prelúdium jobban sikerül az átlagnál.

11. És mindezen felül még a lelkészeink is értik az orgona szolgálatát. Nemegetszer a prédikációban visszautalnak rá.

12. És ha mindez az elröppenő idő kategóriájába tartozna... De hiszen valami ilyesmi lesz odaát is! Nem boldog így egy orgonista-lét?

Trajtler Gábor

Rezessy László

(1912–1997)

Január 29-én, nem sokkal éjfél után telefonunk éktelen lármával riasztott fel minket. A vonal másik végén Rezessy László legidősebb fia jelentkezett. Elcsukló hangon közölte velem, hogy édesapja meghalt. A döbbenettől alig jött ki a hang a számon. Tizenkét éves korunktól ismertük egymást. Életünk sokszor párhuzamosan futott. Mindvégig jó barátok voltunk.

Laci 1912. május 30-án született Csetneken (ma Szlovákia). Gyermekkorra, majd később felnőttkorra is csupa költözőkötésből állott. Ez a sok mozgás bőséges tapasztalatokra adott neki alkalmat. Három éves, amikor Salgótarjánba költöznek. Tíz éves, amikor az aszódi gimnáziumba kerül, a harmadik-negyedik osztályt már a Miskolci Református Gimnáziumban végzi. Innét kerül Sárospatakra a Református Tanítóképzőbe. 1931-ben szerzi meg tanítói oklevelét. Első munkahelye a Cinkotai Evangélikus Elemi Iskola. Közben a Zeneakadémián is tanul. Így lesz fővárosi énekszaktanító. A szükséges zeneakadémiai végzettség megszerzésével és a kimagasló tanítási munkával olyan nevet szerez, hogy 1948-ban a Budapesti Tanárképző Ének-zenei Tanszékének tanszékvezető tanárává nevezik ki. Ezt az intézményt az Oktatásügyi Minisztérium átszervezéssel megszünteti, és a Pécsi Tanárképző Főiskola tanárává nevezi ki. Ez életének nagyon nehéz szakasza. A család —négy gyermekkel— Budapesten él, az apa pedig Pécsre utazik hetente munkája végzésére. Ez a munka csak némiképp enyhül, amikor megalakul az Egri Tanárképző Főiskola és itt nyeri el az ének-zenei tanszékvezetői munkakört. Itt működik nyugdíjba vonulásáig, 1975. január elsejéig. Így kamatozódott nála az a rengeteg helyváltoztatás, amire gyermekkorában kényszerült. Eléggé nem méltányolható módon az ő vezetésével alakították ki a Tanárképző Főiskolák Ének-zenei Tanszékei tanulmányi rendjét, és alapos ze-